

Odpořvednost řlena zastupitelstva obce ve svřtřle novř právní řpravř

3.4.2018 [Spektrum](#)

Od prvního ledna letošního roku nabyla účinnosti novela zákona o obcích, která se vcelku významně dotkla právní řpravř odpovřdnosti za škodu řlena zastupitelstva obce, výře náhrady v souvislosti se škodou a příspěvků na pojiřřtřní rizik v souvislosti s výkonem funkce.

Novela zákona, která byla zveřejněna pod říslem 99/2017 Sb., řřidala do zákona o obcích zcela novř ustanovení, některř stávající změnila nebo výrazně doplnila. Jedním z nich je ř 79, jež stanovuje, ře:

„Splatnost a výplata odmřny a dalších plnění poskytovaných v souvislosti s výkonem funkce řlenům zastupitelstva obce, jakoř i srážky z nich, odpovřdnost řlena zastupitelstva obce za škodu, kterou způsobil obci v souvislosti s výkonem funkce, a postup obce v řřípade ř zjiřřřování průmřrného vřdřlku, vzdání se práva na odmřnu nebo další plnění a v řřípade ř smrti řlena zastupitelstva obce se řřídí zákoníkem práce. Pro tyto účely se obec považuje za zamřřstnavatele a řlenové zastupitelstva obce se považují za zamřřstnance.“

Pro sprřvně pochopení zámřru zákonodřrce je třeřba nahlřdnout do dřvodovř zprřvy k novele zákona o obcích a řřípadně i do metodického doporučení k řinnosti řzemních samosprřvních celků Ministerstva vnitra řeské republiky.

Vztah zákona o obcích a zákoníku práce

Obecně lze říci, právní poměry řlenů zastupitelstev obcí upravuje především zákon o obcích. Některě náležitosti týkající se právních poměrů, resp. odmřňování řlenů zastupitelstev obcí, možností poskytnutí dalšího plnění, stejně jako dosud zákon o obcích řřímou neupravuje, ale odkazuje na obecnou právní řpravu příslušných institutů předpokládaných zákoníkem práce. V některých řřípadech je řádoucí, aby se u řlenů zastupitelstva postupovalo shodně jako u zamřřstnanců, kteři jsou k dané obci v pracovním poměru.

Zákon o obcích taxativně vyjmenovřvř, které oblasti právní řpravř v zákoníku práce se analogicky uřijí ve vztahu k řlenům zastupitelstva obce. Jde o tyto oblasti:

1. **splatnost a výplata odmřny a dalších plnění poskytovaných v souvislosti s výkonem funkce – viz ř 141 a nřsl. zákoníku práce**
2. **odpovřdnost řlena zastupitelstva obce za škodu, kterou způsobil obci v souvislosti s výkonem funkce – viz ř 250 a nřsl. zákoníku práce**
3. **postup obce v řřípade ř zjiřřřování průmřrného vřdřlku - viz řř 351–362 zákoníku práce**
4. **vzdání se práva na odmřnu nebo dalšího plnění (zákoník práce to neumořňuje, resp. nepřihlři k tomu) – viz ř 4a a ř 144a**

5. **postup obce v případě smrti člena zastupitelstva obce – viz §§ 325–328 zákoníku práce**
6. **poskytování cestovních náhrad – viz § 156 a násl. zákoníku práce**

Pro tyto účely se obec považuje za zaměstnavatele a členové zastupitelstva obce se považují za zaměstnance.

Dále se na právní poměry členů zastupitelstev obcí užití ustanovení zákoníku práce, pokud to upravuje přímo. Jedná se o:

7. **garanci nároků osob vykonávající veřejné funkce na poskytnutí pracovního volna (§ 200)**
8. **vymezení, co se pro účely tohoto zákona považuje za výkon veřejné funkce (§ 201)**
9. **převod nevyčerpané dovolené na začátku a po ukončení výkonu veřejné funkce (§ 212)**
10. **zákaz výpovědi v době, kdy je zaměstnanec uvolněn pro výkon funkce (§ 53)**
11. **obecnou odpovědnost za škodu – (§ 392)**

Pracovní úraz člena zastupitelstva obce a jeho odškodnění

Právně již zažitým ustanovením ve vztahu k zastupitelům je určité § 392 odst. 1 zákoníku práce, který stanovuje, že:

„Fyzickým osobám plnícím veřejné funkce a funkcionářům odborové organizace odpovídá za škodu vzniklou při výkonu funkce nebo v přímé souvislosti s ní ten, pro koho byli činni; fyzické osoby a funkcionáři odpovídají za škodu tomu, pro koho byli činni.“

V této souvislosti vyvstává otázka, zda má člen zastupitelstva obce nárok na odškodnění pracovního úrazu, který se mu stal při výkonu funkce.

Obec není povinna za uvolněné členy zastupitelstva, kteří svou funkci nevykonávají v pracovním poměru, odvádět pojistné, a tedy zahrnovat pro účely pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání do vyměřovacího základu odměny těchto uvolněných členů zastupitelstva obce.

Z toho lze dovodit, že v případě vzniku škody v souvislosti s pracovním úrazem musí náhradu škody uhradit ten subjekt, pro který je člen zastupitelstva činný – tedy v tomto případě obec. Důvod je uveden v předchozím odstavci – zákonné pojištění odpovědnosti se na tento případ nevztahuje. Záležitost případného smluvního pojištění rizika obce pro případy pracovních úrazů členů zastupitelstva obce a s tím souvisejících dopadů do rozpočtu obce je na zvážení (rozhodnutí) příslušného orgánu obce v samostatné působnosti. Nad rámec zákonné povinnosti obce není vyloučeno ani využití komerčního pojištění fyzických osob.

Odpovědnost člena zastupitelstva obce za škodu, kterou způsobil obci v souvislosti s výkonem funkce

Nová právní úprava přináší v této oblasti nejvýznamnější změnu, neboť právě citovaný § 79 zákona o obcích výslovně stanoví, že se řídí právní úpravou zákoníku práce a pro tyto účely se obec považuje za zaměstnavatele a členové zastupitelstva obce se považují za zaměstnance. V tomto konkrétním případě dojde nově k použití § 250 resp. § 257 zákoníku práce, který stanoví, že zaměstnanec je povinen nahradit zaměstnavateli skutečnou škodu a výše požadované náhrady nesmí přesáhnout u jednotlivého zaměstnance částku rovnající se čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku.

Ani v tomto případě není vyloučeno použití smluvního pojištění odpovědnosti za škodu případně připojištění odpovědnosti za škodu způsobenou obci starostou, členem zastupitelstva nebo rady a případně i užití individuálního komerčního pojištění odpovědnosti nebo pojištění odpovědnosti za škody z výkonu povolání.

Poskytování příspěvku na pojištění rizik spojených s výkonem člena zastupitelstva obce

Poskytování příspěvku na pojištění rizik spojených s výkonem člena zastupitelstva obce právní úprava připouští. Podle ustanovení § 80 odst. 1 písm. g) zákona o obcích ve znění účinném k 1. lednu 2018 členovi zastupitelstva obce lze z peněžního fondu nebo rozpočtu obce poskytnout mimo jiné i příspěvek na pojištění rizik spojených s výkonem funkce.

Otázky mezi řádky

Jaká je odpovědnost starosty obce za škodu, kterou způsobil obci v souvislosti s výkonem funkce? Obecně lze říci, že starosta obce je také člen zastupitelstva a že se citována právní úprava na něj rovněž vztáhne. V jeho případě dochází k souběhu funkcí, kdy starosta obce vykonává dvě funkce – funkci člena zastupitelstva a funkci starosty.

Nabízí se možnost, že i odpovědnost bude duální a to v případě výkonu funkce starosty bude odpovídat, jako před citovanou právní úpravou tzn. do plné výše škody a v případě, že bude vykonávat funkci člena zastupitelstva, bude odpovídat do limitu stanoveného zákoníkem práce. Zamýšlel zákonodárce tento výklad právní úpravy, nebo je to vše jinak? Myslím, že to ukáže čas a praxe.